

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту інноватики,
природокористування та
інфраструктури

Василь БРИЧ
«31» 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконувач обов'язків
проректора з
науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«31» 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
«31» 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

спеціальність – 201 Агрономія

освітньо-професійна програма «Агрономія»

кафедра агробіотехнологій

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік
Денна	4	8	24	24	3	6	93	150	8
Заочна	4	8	8	4	–	–	138	150	8

Робочу програму склала к. с.-г. н, Віра МОРОЗ

Робоча програма розглянута та затверджена на засідання кафедри агробіотехнологій, протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

д. с.-г.н., с.н.с. Антін ШУВАР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Агрономія», протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Голова групи

забезпечення спеціальності

д. с.-г.н., с.н.с. Антін ШУВАР

Гарант ОПП

д. с.-г.н., с.н.с. Антін ШУВАР

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН”

1. Опис дисципліни “Ландшафтний дизайн”

Дисципліна “Ландшафтний дизайн”	Галузь спеціальність, СВО знань,	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: «Аграрні науки та продовольство»	Статус дисципліни: вибіркова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність «Агрономія»	201 Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i> Семестр: <i>Денна – 8</i> <i>Заочна – 8</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 24 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 16 год</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 108 год.</i> Тренінг, КПЗ – 5 год. Індивідуальна робота – 2 год.
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Ландшафтний дизайн».

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Ландшафтний дизайн» є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для розуміння питань щодо проектування парків і садів, побудови і створення паркових композицій, підбору малих архітектурних форм, декоративного покриття, освітлення, озеленення та благоустрою території, створення водних об'єктів, використання графічних засобів і прийомів проектування, а також введення сучасних тенденцій у ландшафтному дизайні.

2.2. Завданням дисципліни є:

- вивчення принципів, законів та стилів ландшафтного дизайну;
- проектування об'єктів ландшафтного дизайну й прийомів їх графічного зображення;
- ознайомлення з системою дренажу та поливу на об'єктах озеленення;
- ознайомлення студентів з способами створення штучних водойм, садових доріжок, освітлення об'єктів благоустрою;
- ознайомлення студентів з методами архітектурно-ландшафтного рішення малого саду з використанням регулярного та пейзажного прийому планування;
- вивчення специфіки проектної діяльності дизайнера;
- ознайомлення з рядом передпроектних досліджень по об'єкту;
- виконання основних етапів планування ділянки;
- виявлення особливостей архітектурно-художнього оформлення саду;
- освоєння специфіки оформлення графічних креслень;
- вивчення основних принципів організації середовища міста, присадибних ділянок;
- виділення композиційних основ проектування територій, що підлягає благоустрою;
- ознайомлення з посадковим матеріалом для благоустрою території;
- вивчення різних видів озеленення та благоустрою садів та парків.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Студент повинен знати:

- історію розвитку ландшафтного дизайну;
- особливості дизайну насаджень садів різних країн та епох;
- основні принципи створення сприятливого середовища для відпочинку людини;
- класифікацію малих архітектурних форм;
- декоративні особливості малих архітектурних форм у садах різноманітної стилістики;
- принципи розміщення та оформлення водойом у стилізованих садах;
- принципи створення зимових садів.

Студент повинен вміти:

- створювати об'ємно-просторові композиції зелених насаджень у садах різної стилістики;
- відбирати гармонічні малі архітектурні форми для створення стилізованих садів;
- знаходити оптимальне місце для розміщення штучних водойом на садово-паркових об'єктах;
- скласти асортимент рослин для стилізованих садів;
- скласти асортимент рослин для зимових садів
- обирати типові матеріали для створення малих архітектурних форм.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу “Ландшафтний дизайн” передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (Ботанікам з основами генетики рослин, філософія), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.5. Результати навчання:

Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.

Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

Організовувати результативні і безпечні умови роботи.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Основи ландшафтного дизайну та проєктування.

Тема 1. Основні закони в ландшафтному дизайні. Історія розвитку їх реалізації.

Історія і правила ландшафтного дизайну. Співвідношення ландшафтного дизайну і геометричних форм. Закони лінійної перспективи. Колір, світло і тінь. Засоби ландшафтного дизайну. Фактура композицій і рослин. Домінантні композиції і стиль.

Література: 1, 5, 8, 16, 17, 20, 21.

Тема 2. Стили ландшафтного дизайну.

Регулярний стиль. Англійський (пейзажний) сад. Китайський сад. Японський сад. Мавританський сад. Романтичний сад. Сад у стилі кантрі. Середземноморський стиль. Екологічний стиль.

Література: 4-8, 20.

Тема 3. Основи проєктування.

Вибір стилю. Планування ділянки. Передпроєктний аналіз території. Розташування насаджень. План території і насаджень.

Література: 2, 5, 8, 20.

Тема 4. Створення дренажної і поливальної системи.

Система дренажу. Система поливу.

Література: 5, 8, 12, 20.

Тема 5. Створення штучних водойм.

Вибір місця для водойми. Різні форми водойм. Матеріал для влаштування водойм. Закладення водойм на основі жорсткої ємності, плівковій основі, з бетонованим котлованом. Вибір рослинності для водойм. Створення струмків. Тераси, крокові камені та містки. Техніка для обслуговування ставків. Водойми на терасі чи балконі.

Література: 5, 8, 14, 16, 20, 21.

Тема 6. Створення садових доріжок .

Види доріжок (пішохідні, паркові, транспортні). Прокладання доріжок.

Література: 2, 8, 12, 20.

Тема 7. Системи освітлення території.

Види освітлення. Види ламп.

Література: 5, 8, 12, 16, 20.

Змістовий модуль 2. Озеленення та благоустрій території.

Тема 8. Підбір рослини для ландшафтного дизайну.

Класифікація рослин. Підбір дерев та кущів. Різноманітність форм дерев. Підбір та правила садіння рослин. Догляд за рослинами. Створення клумб та квітників. Типи газонів їх створення та догляд.

Література: 3, 9-12, 13-15, 18, 19, 21, 22.

Тема 9. Сучасні елементи дизайну.

Створення альпійської гірки (альпінарій). Будівництво підведеної клумби. Створення рокарію. Створення розарію.

Література: 5, 8, 14, 16, 20, 21.

Тема 10. Малі архітектурні форми.

Різновиди арок та їх зведення. Різновиди пергол та їх зведення. Різновиди навісів, альтанок.

Література: 5, 8, 20.

Тема 11. Садові меблі.

Дерев'яні меблі. Пластикові та плетені меблі. Металеві меблі.

Література: 5, 8, 20.

Тема 12. Різновиди садових скульптур.

Скульптури у вигляді людей. Скульптури у вигляді тварин. Скульптури у вигляді казкових та міфічних персонажів.

Література: 4-8, 20.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Ландшафтний дизайн”
(денна форма навчання)**

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ (год.)	Самостійна робота студента, год.	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Основні закони в ландшафтному дизайні. Історія розвитку їх реалізації.	2	1	1	3	9	Поточне опитування
Тема 2. Стили ландшафтного дизайну.	2	1			9	
Тема 3. Основи проєктування.	2	2			9	
Тема 4. Створення дренажної і поливальної системи	2	2			9	
Тема 5. Створення штучних водойм.	2	1			9	
Тема 6. Створення садових доріжок.	2	1			9	
Тема 7. Системи освітлення території.	2	1			9	
Змістовий модуль 2.						
Тема 8. Підбір рослини для ландшафтного дизайну.	2	1	1	2	9	Поточне опитування
Тема 9. Сучасні елементи дизайну.	2	2			9	
Тема 10. Малі архітектурні форми.	2	2			9	
Тема 11. Садові меблі.	2	1			9	
Тема 12. Різновиди садових скульптур.	2	1			9	
Разом	28	16	2	5	108	

5. Тематика практичних занять.

Змістовий модуль 1. Основи ландшафтного дизайну та проєктування.

Практичне заняття № 1. Основні закони в ландшафтному дизайні. Історія розвитку їх реалізації.

Мета. Ознайомити студентів з законами та історією ландшафтного дизайну.

1. Історія і правила ландшафтного дизайну.
2. Співвідношення ландшафтного дизайну і геометричних форм.
3. Закони лінійної перспективи.
4. Колір, світло і тінь.
5. Засоби ландшафтного дизайну.
6. Фактура композицій і рослин.
7. Домінантні композиції і стиль.

Питання для обговорення:

1. Які існують основні елементи ландшафтного дизайну
2. Опишіть суть співвідношення ландшафтного дизайну і геометричних форм.
3. У чому суть законів лінійної перспективи?

4. Що слід враховувати при створенні дизайну саду?
5. Які існують п'ять базових засобів у ландшафтному дизайні?
6. Яке значення має фактура у ландшафтному дизайні?
7. Що таке домінанта і сюжет?

Література: 1, 5, 8, 16, 17, 20, 21.

Практичне заняття № 2. Стилi ландшафтного дизайну.

Мета. Ознайомити студентів з різними стилями ландшафтного дизайну

1. Регулярний стиль.
2. Англійський (пейзажний) сад.
3. Китайський сад.
4. Японський сад.
5. Мавританський сад.
6. Романтичний сад.
7. Сад у стилі кантрі.
8. Середземноморський стиль.
9. Екологічний стиль.

Питання для обговорення:

1. В чому полягає суть регулярного стилю озеленення. В яких країнах його використовували?
2. Які особливості пейзажного стилю?
3. Які існують архітектурні особливості у японському стилі?
4. Особливості створення мавританського та романтичного стилів садів.
5. Яка різниця між садами в стилі кантрі і екологічному.
6. Опишіть стилі садів середземноморський, сад-модерн.

Література: 4-8, 20.

Практичне заняття № 3. Основи проєктування.

Мета. Ознайомити студентів з основами проєктування

1. Вибір стилю.
2. Планування ділянки.
3. Передпроєктний аналіз території.
4. Розташування насаджень.
5. План території і насаджень.

Питання для обговорення:

1. Як здійснюється вибір стилю ландшафтного дизайну?
2. Які етапи та цілі планування території?
3. Яка суть передпроєктного аналізу?
4. Врахування сторін світу та освітлення при проєктуванні території?
5. Що слід враховувати, щоб правильно розташувати рослини на ділянці?
6. Які основні правила дизайну території?

Література: 2, 5, 8, 20.

Практичне заняття № 4. Створення дренажної і поливальної системи.

Мета. Ознайомити студентів з дренажною системою та системою поливу

1. Система дренажу.
2. Система поливу.

Питання для обговорення:

1. Яка основна ціль дренажної системи?
2. Як створюють дренажну систему?
3. Яка суть системи поливу?
4. Які існують різновиди поливу території?

Література: 5, 8, 12, 20.

Практичне заняття № 5. Створення штучних водойм.

Мета. Ознайомити студентів з методами створення штучних водойм

1. Вибір місця для водойми.
2. Різні форми водойм.
3. Матеріал для влаштування водойм.
4. Закладення водойм на основі жорсткої ємності, плівковій основі, з бетонованим котлованом.
5. Вибір рослинності для водойм.
6. Створення струмків.
7. Тераси, крокові камені та містки.
8. Техніка для обслуговування ставків. Водойми на терасі чи балконі.

Питання для обговорення:

1. Як вибрати місце під створення штучних водойм?
2. Які існують форми водойм?
3. Які використовують матеріали для влаштування водойм?
4. Які використовують рослини для озеленення водойм?
5. Де краще на території створювати декоративні струмочки?
6. Яким чином можна сформувати тераси, крокові камені, містки?
7. Яка існують засоби для обслуговування ставків?

Література: 5, 8, 14, 16, 20, 21.

Практичне заняття № 6. Створення садових доріжок.

Мета. Ознайомити студентів з правилами створення доріжок.

1. Види доріжок (пішохідні, паркові, транспортні).
2. Прокладання доріжок.

Питання для обговорення:

1. Які основні види садових та паркових доріжок?
2. Яка будова пішохідних, паркових, транспортних доріжок?
3. Яка технологія створення доріжок?
4. Опишіть особливості створення доріжок з природного каменю, цегли, бетону, дерева, гравію.

Література: 2, 8, 12, 20.

Практичне заняття № 7. Системи освітлення території.

Мета. Ознайомити студентів з видами освітлення.

1. Види освітлення.
2. Види ламп.

Питання для обговорення:

1. Які існують різновиди освітлення?
2. Які використовують різновиди ламп в ландшафтному дизайні?
3. Яким чином створюють систему освітлення території та об'єктів?
4. Які основні правила освітлення території?

Література: 5, 8, 12, 16, 20.

Змістовий модуль 2. Озеленення та благоустрій території.

Практичне заняття № 8. Підбір рослини для ландшафтного дизайну.

Мета. Ознайомити студентів з асортиментом рослин для дизайну.

1. Класифікація рослин.
2. Підбір дерев та кущів.
3. Різновидність форм дерев.
4. Підбір та правила садіння рослин.
5. Догляд за рослинами.
6. Створення клумб та квітників.
7. Типи газонів їх створення та догляд.

Питання для обговорення:

1. Які існують групи рослин для благоустрою території?
 2. Як враховувати особливості ґрунту для підбору рослин?
 3. Яким чином здійснюється підбір дерев і кущів в ландшафтному дизайні?
 4. Які особливості використання декоративних форм рослин в озелененні?
 5. Які основні вимоги садіння рослин?
 6. Як здійснюється догляд за рослинами?
 7. Як закладаються клумби, квітники, міскбордери при створенні ландшафтному дизайні?
 8. Особливості створення газону.
- Література: 3, 9-12, 13-15, 18, 19, 21, 22.

Практичне заняття № 9. Сучасні елементи дизайну.

Мета. Ознайомити студентів з популярними елементами дизайну.

1. Створення альпійської горки (альпінарій).
2. Будівництво підведеної клумби.
3. Створення рокарію.
4. Створення розарію.

Питання для обговорення:

1. Які особливості створення альпінарію?
2. Як будують підведені клумби?
3. Які особливості створення рокарію?
4. Яким чином здійснюють підбір рослин для альпінарію та альпінарію?
5. Яким чином створюють сухий струмок?
6. Особливості створення розарію та догляд за трояндами.

Література: 5, 8, 14, 16, 20, 21.

Практичне заняття № 10. Малі архітектурні форми.

Мета. Ознайомити студентів з різновидами малих архітектурних форм

1. Різновиди арок та їх зведення,
2. Різновиди пергол та їх зведення.
3. Різновиди навісів, альтанок.

Питання для обговорення:

1. Що відноситься до малих архітектурних форм?
2. Де і як використовують арки та перголи при створенні ландшафту?
3. Яким чином встановлюють навіси й альтанки?
4. Які найбільш популярні типи альтанок?
5. З яких матеріалів створюють перголи та альтанки?

Література: 5, 8, 20.

Практичне заняття № 11. Садові меблі.

Мета. Ознайомити студентів з різновидами садових меблів.

1. Дерев'яні меблі.
2. Пластикові та плетені меблі.
3. Металеві меблі.

Питання для обговорення:

1. Які існують різновиди садової меблі?
2. Назвіть плюси та мінуси дерев'яної меблі?
3. Назвіть плюси та мінуси пластикової меблі?
4. З чого виготовляють плетені меблі?
5. Де доречно використовувати металеві меблі?

Література: 5, 8, 20.

Практичне заняття № 12. Різновиди садових скульптур.

Мета. Ознайомити студентів з різновидами скульптур.

1. Скульптури у вигляді людей.
2. Скульптури у вигляді тварин.
3. Скульптури у вигляді казкових та міфічних персонажів.

Питання для обговорення:

1. Які існують різновиди скульптур?
2. Які скульптури використовують в середземноморському та регулярному ландшафті?
3. Які скульптури використовують при створенні в Японському та Китайському ландшафті?
4. Які скульптури доречно використовувати в стилі кантрі?
5. Які скульптури використовують при благоустрої водойм?

Література: 4-8, 20.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни “Ландшафтний дизайн” виконуються самостійно кожним студентом на основі вільного вибору теми завдання. КППЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Метою виконання КППЗ є поглиблення знань студентів у тих темах курсу, що найменш розглядаються у лекційних і практичних заняттях. При виконанні та оформленні КППЗ студент може використати комп’ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали. Виконання КППЗ вимагає від студентів навичок опрацювання статистичних показників, вміння робити агроекологічні розрахунки, аналізувати і систематизувати використану інформацію, робити висновки та рекомендації щодо вирішення поставлених екологічних проблем.

Варіанти КППЗ з дисципліни «Ландшафтний дизайн».

1. Планування території у регулярному стилі.
2. Планування території у пейзажному стилі.
3. Планування території у стилі – китайський сад.
4. Планування території у стилі – японський сад.
5. Планування території у стилі – мавританський сад.
6. Планування території у стилі – романтичний сад.
7. Планування території у стилі кантрі.
8. Планування території у середземноморському стилі.
9. Планування території в екологічному стилі.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика
1.	Основні закони в ландшафтному дизайні. Історія розвитку їх реалізації.
2.	Стилі ландшафтного дизайну.
3.	Основи проектування.
4.	Створення дренажної і поливальної системи
5.	Створення штучних водойм.
6.	Створення садових доріжок.
7.	Системи освітлення території.
8.	Підбір рослини для ландшафтного дизайну
9.	Сучасні елементи дизайну.
10.	Малі архітектурні форми.
11.	Садові меблі.
12.	Різновиди садових скульптур.

8. Тренінг з дисципліни на тему: «Ландшафтний дизайн».

Тематика: Презентація ландшафтний дизайн.

Розробити мультимедійну презентацію з 12 тем лекційного матеріалу.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Ландшафтний дизайн” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Ландшафтний дизайн” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)	Залік	Разом
20	20	20	40	100
1. Опитування під час заняття (7 тем по 5 балів = 35 балів)	1. Опитування під час заняття (5 тем по 6 балів = 30 балів)	1. Написання та захист КППЗ = 80 балів. 2. Розв’язування	1. Тестові завдання (25 тестів по 2 бали за тест) – макс.	100%

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ)	Залік	Разом
2. Письмова робота = 65 балів	2. Письмова робота = 70 балів	ситуаційних завдань під час тренінгу = 20 балів	50 балів. 2. Завдання. 1 – макс. 25 балів. 3. Завдання. 2 – макс. 25 балів	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Електронний варіант лекцій	1–12
2	Презентаційні матеріали в Power Point	1-12
3	Тестові завдання (електронний варіант)	1–12
4	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій. Платформа Moodle.wunu.edu.ua On-line платформи: ZOOM	1–12

Рекомендовані джерела інформації

1. Воловик В.М. Ландшафтознавство: курс лекцій. Вінниця: Твори, 2018. 254 с.
2. Закон України. Про благоустрій населених пунктів (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 49, ст.517). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text>
3. Заморський О.О. Створення квітників на присадибній ділянці. Умань, Уманський національний університет садівництва, 2019. 94 с.
4. Кадуріна А.О. Історія садово-паркового будівництва та ландшафтної архітектури: методичні вказівки для студентів. Одеса, Видавець С.Л. Назарчук, 2021. 28 с.
5. Кучерявий В.П., Кучерявий В.С. Озеленення населених місць: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів, Видавництво «Новий світ-2000», 2021. 666 с.
6. Кучерявий В.П. Історія ландшафтної архітектури. Львів, Видавництво «Новий світ-2000», 2018. 762 с.

7. Кучерявий В.П. Історія ландшафтної архітектури: підручник. Львів, Видавництво «Новий світ-2000», 2021. 702 с.
8. Кучерявий В.П. Ландшафтна архітектура. Львів, Видавництво «Новий світ-2000», 2018. 521 с.
9. Про затвердження Норм висіву насіння газонних трав при створенні та ремонті газонів. Міністерство будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України. Наказ 01.02.2006 № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0031667-06#Text>
10. Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах. Кабінет міністрів України постанова від 1 серпня 2006 р. № 1045, Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2006-п#Text>
11. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах. Міністерство будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України. Наказ 10.04.2006 № 105. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 липня 2006 р. за № 880/12754 України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06#Text>
12. Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України наказ від 27.11.2017 № 310, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 грудня 2017 р. за № 1529/31397. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-17#Text>
13. Садово-паркова фітопатологія: навч. посібник / за ред. Н.В. Пінчук: Вінниця: ВНАУ, 2020. 380 с.
14. Сударікова Ю. Екзотичні дерева, кущі та ліани в ландшафтах України. Видавництво «Наш Формат», Київ. 2019. 336 с.
15. Jenny Hendy. A Gardener's Guide to Topiary: The Art Of Clipping, Training And Shaping Plants. Anness Publishihg. 2018. 160 с.
16. Kate Baker. Captured Landscape. Routledge. 2018. 300 с.
17. Nadia Amoroso. Representing Landscapes. Routledge. 2019. 252 с.
18. Nick Baker, Koen Steemers, Healthy Homes. Routledge. 2019. 224 с.
19. Patrick Mooney. Patrick Mooney. Routledge. 2019. 336 с.
20. Paul Hensey. Construction Detailing for Landscape and Garden Design. Routledge. 2019. 196 с.
21. Peter Robinson. Rock & Water Gardening: A Practical Guide To Construction And Planting. Anness Publishihg. 2018. 256 с.
22. Richard Bird. Practical Guide to Pruning, Training and Topiary. Anness Publishihg. 2019. 256 с.